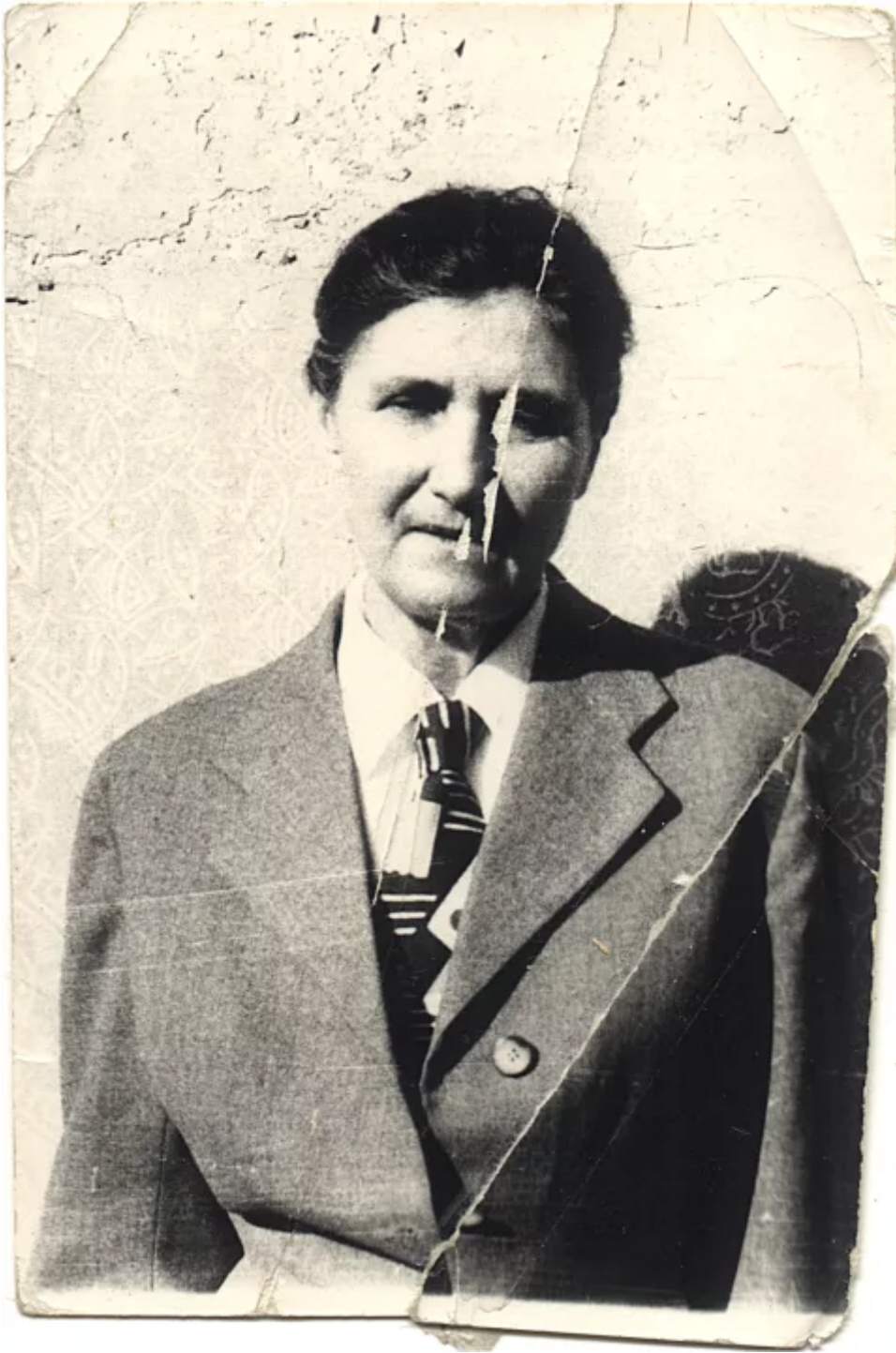

Kertész Endréné 1971-Ben

Ez a kép anyámról készült, Karcagon 1971-ben, a halála évében. Fischer Lenkének hívták. Emlékszem, hogy a háború után Karcagon anyámnak volt albérlője. Én a bátyámmal már itt, Pesten nevelkedtem, cionista otthonokba, zsidó gimnáziumba jártunk, amikor ott lakott egy egészséges, pesti, szép fiatal nő. Anyám mint manikűrös keresett pénzt, abból élt. Saját jogán nem volt nyugdíja soha. Rengeteg megalázó helyzetbe került, amikor elment ilyen nagyságákhöz. X-szer előfordult, hogy elment, és azt mondták, hogy jöjjön később, Lenke! Ugyanakkor mindenkinek a barátnője volt egyszersmind. Volt grófnő, volt szülész-nőgyógyász főorvos felesége, aki 1956 [lásd: 1956-os forradalom] után, mikor hazamentem, azt mondta, hogy ha kell, még a szoknyája alá is elbújtat, mert akkor kiabálták, hogy 'egy komcsi mellé egy zsidó akasztunk!'. De a manikűrözés

nem volt tervezhető jövedelem anyám számára. Ebből a szempontból egyfajta életművész volt. Amikor 1971-ben meghalt, két óra alatt kiárusítottam a hagyatékát, mert át kellett adnom üresen a lakást a tanácsnak. És aztán megfizettük a bátyámmal a bevételt. Még mondta is valaki, hogy milyen hülye vagyok, mert olcsón adtam ezt-azt-amazt. Persze nem kifejezetten üzleti vállalkozás volt ez akkor. Anyámnak volt két nagy szekrénye. Akasztós meg berakós szekrény, amit a háború után én úgy neveztem, hogy ez volt anyám múzeuma. Rendkívül pedáns asszony volt, és kevéssel a halála előtt még voltak a deportációból ilyen kilyukadt selyemharisnyába becsomagolt cipői. Megmaradtak neki. Anyám mindenféle csomagokat kapott a Jointttól. És ezeket megőrizte. A bátyám, mikor már végzett gyógyszerész volt -- mert én léhűtő voltam, és egyik napról a másikra éltem --, akkor minden hónapban küldött kétszáz forintot. Mikor anyám meghalt, találtam egy füzetet, az volt ráírva, hogy ?Miki pénze 1962. január 200, február 200?. Egészen a haláláig, 1971-ig. Ez mind benne volt egy takarékbetétkönyvben, érintetlenül, hozzá se nyúlt. Gyönyörű nő volt. Sose ment férjhez, meg se fordult a fejében. Belejátszott az, hogy tiltakoztunk, mi, gyerekek, vártuk vissza apánkat. Férjhez kellett volna mennie! Kevéssel a halála előtt lefényképeztette magát. Korabeli kosztüm volt rajta, és nekem egy ilyen jampec nyakkendőm. Valami elmondhatatlanul elhasznált, szomorú-fáradt volt az arca.